

УДК 378.018.43:004:[373.3.011.3-051:811.111]
DOI: 10.24144/2524-0609.2021.48.33-38

Бескорса Олена Сергіївна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії і практики початкової освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Україна
beskorsyhelen@gmail.ru
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8018-8549>

МООС: ПЛАТФОРМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анотація. Процеси цифрової трансформації усіх сфер життєдіяльності в сучасному суспільстві та запровадження екстреного дистанційного навчання в умовах розповсюдження пандемії Covid-19 спричинили появу нових викликів у професійній підготовці майбутніх учителів, одним із яких є формування вмінь навчатися впродовж усього життя та здійснювати професійний саморозвиток. Метою статті є теоретичний аналіз змісту та структури масових відкритих онлайн курсів, що можуть бути використані в професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови початкової школи, пов'язаних з удосконаленням їхньої цифрової та методичної компетентності. Для досягнення поставленої мети залучений широкий спектр теоретичних методів дослідження (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення тощо). На основі аналізу МООС платформ, наявних на вітчизняному і міжнародному інтернет ринку освітніх послуг, встановлено, що найбільш популярними серед педагогічних працівників є Coursera, Prometheus, EdEra. З'ясовано, що всі курси на платформах МООС мають подібну структуру, до якої входять: інтерактивні відео лекції, навчальні ресурси, онлайн тести різних типів, форум для обговорення питань та організація дискусії.

Ключові слова: саморозвиток; професійна підготовка; майбутній учитель англійської мови початкової школи; електронна платформа; масові відкриті онлайн курси.

Вступ. Процеси цифрової трансформації системи освіти значно пришвидшилися в умовах пандемії Covid-19, що поставило перед педагогічними працівниками цілу низку нових викликів: розроблення ефективного електронного освітнього середовища для організації дистанційного навчання, побудова ефективної цифрової комунікації учасників освітнього процесу, постійне здійснення самоосвітньої діяльності. Головним викликом на сьогодні як для працюючих учителів, так і для майбутніх учителів є опанування нового змісту освіти та використання нових методів і форм взаємодії в електронному середовищі. Усе це вимагає від фахівців удосконалення вмінь користуватися цифровими технологіями, розроблення та запровадження електронних освітніх ресурсів малих форм, опанування норм і правил поведінки в цифровому середовищі, що й визначає зміст пролонгованого професійного розвитку педагогічних працівників, особливо в умовах інтернет-маркетингу освітніх послуг. Наявність на сучасному ринку освітніх послуг МООС платформ надає педагогам ширші можливості щодо вибору освітніх онлайн курсів відповідно до їхніх професійних потреб, а також реалізувати одну із стратегічних освітніх цілей, оголошених на Всесвітньому освітньому форумі в 2015, – навчатися впродовж усього життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішення проблеми професійного розвитку педагогічних працівників має значне нормативно правове підґрунтя. Так, Законом України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року започатковано нову систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників на основі проведеного дослідження щодо нових потреб і нових підходів до професійного зростання педагога [1]. У 2019 році Уряд України затвердив Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників. Ці нормативні документи наголошують на можливості педагогічних працівників здійснювати вільний вибір освітніх програм, форм та суб'єктів освітньої діяльності, що надають послуги з підвищення кваліфікації педагогічних працівників. У Порядку також зазначено, що форми підвищення

кваліфікації можуть бути формальними та неформальними, дуальними, що передбачають очне, дистанційне, змішане, онлайн та мережеве навчання.

У науковому полі української педагогіки представлено дослідження професійного розвитку педагогів авторів З. Рябової, Г. Єльнікової [8], В. Лучкевич [3], А. Смолюк [9] та інших. З. Рябова і Г. Єльнікова вивчають питання професійного розвитку педагогів в сучасних умовах глобальної цифровізації освітньої системи. Дослідники аналізують електронні засоби надання освітніх послуг, докладно зупиняючись на описі потенціалу електронної платформи Moodle, сервісів відео зв'язку BigBlueButton, Zoom, Google Meet, інструментів створення онлайн опитувальників [8]. В. Лучкевич досліджує проблему професійного розвитку вчителів французької мови, звертаючи особливу увагу на використання МООС курсів як сучасної світової тенденції у підвищенні кваліфікації педагогів [3]. А. Смолюк звернувся до розгляду питання професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи під час навчання в педагогічному коледжі. Дослідник у своїй дисертаційній роботі підкреслює необхідність здійснення психолого-педагогічного супроводу майбутніх учителів початкової школи в питаннях їхнього професійного саморозвитку [9].

Серед українських науковців теоретичні і практичні аспекти використання МООС курсів висвітлювали Н. Морзе, О. Буйницька, Л. Варченко-Троценко [4] (дослідження МООС як адаптаційної моделі дистанційних курсів навчальних дисциплін у закладах вищої освіти), В. Панченко (представлення фасетної класифікації масових відкритих онлайн курсів у підготовці майбутніх учителів початкової школи) [5].

Аналіз науково-педагогічної літератури підтвердив, що іноземні дослідники також звертаються до проблеми використання МООС курсів із метою професійного зростання педагогічних працівників. Так, S. Arnis висвітлює практичний досвід сприяння професійному зростанню вчителів через використання масових відкритих онлайн курсів на платформі Coursera. Головними перевагами таких курсів учена

вважає їхню практичність, залучення значної кількості учасників, які можуть взаємодіяти один із одним для вирішення професійних завдань, гнучкість, що реалізується завдяки відсутності просторових або часових обмежень [10]. Група іспанських учених J. Castaño-Muñoz, M. Kalz, K. Kreijns, Y. Punie розробили програму розроблення масових відкритих онлайн курсів за підтримки Міністерства освіти Іспанії із урахуванням таких аспектів: 1) соціо-демографічні та інституційні характеристики учителів, які долучаються до MOOC курсів; 2) досвід та переконання вчителів щодо необхідності навчання впродовж життя; 3) актуальність і доцільність використання такого типу курсів для професійного розвитку вчителів [11].

Метою статті є аналіз змісту та структури масових відкритих онлайн курсів, що можуть бути використані в професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови початкової школи, пов'язаних з удосконаленням їхньої цифрової та методичної компетентності. Для досягнення поставленої мети використано такі теоретичні **методи**: аналіз та узагальнення наукових літературних джерел, які складають теоретичне підґрунтя дослідження; аналіз та порівняння наявних електронних платформ та MOOC курсів, виділення їхніх спільних та відмінних рис; узагальнення опису окремих MOOC курсів, їхньої структури, змісту.

Виклад основного матеріалу. Аналіз електронних платформ, на яких розміщено масові відкриті онлайн курси дозволяє стверджувати, що станом на 2019 рік у вільному доступі або за умови внесення часткової оплати на різних платформах було викладено більше 10 тисяч курсів, розробниками яких виступили близько 800 університетів світу, а кількість слухачів курсів сягає 10 млн. осіб. До освітніх платформ, які умовно безкоштовно надають освітні послуги належать: Coursera (<https://www.coursera.org/>), Udacity (<https://www.udacity.com/>), Stanford Open Edx (<http://online.stanford.edu/>), Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>), EdEra (<https://www.ed-era.com/>), EdX (<https://www.edx.org/>), Future Learn (<https://www.futurelearn.com/>), Canvas Network (<https://www.canvas.net/>) та інші.

Звернемося до розгляду платформ, що пропонують готові курси у вітчизняному освітньому просторі – це платформи EdEra та Prometheus, які є проєктами MOOC, що функціонують на платформі EdX. Поняття MOOC (Massive Open Online Course) уперше було вжито G. Siemens і S. Downes стосовно їхнього курсу «Конективізм та зв'язні знання». Відтоді було проведено низку досліджень, присвячених цьому типу курсів і в 2010 році їм було надано визначення, зокрема акцент робився на те, що ці курси поєднують в собі переваги соціальних мереж, колекцію відкритих освітніх ресурсів та можливість надання підтримки від кваліфікованих спеціалістів в конкретній галузі знань. Крім того, відповідно до дослідження G. Siemens розшифруванню цієї аббревіатури підлягає кожне слово, наприклад, «massive» означає, що ці курси охоплюють значне коло інтересів громадян, а також на цих курсах може одночасно навчатися велика кількість студентів; «open» означає, що студенти можуть отримати вільний доступ до курсів або до контенту курсів; «online» передбачає, що доступ до курсів студенти отримують через мережу інтернет; у слові «course» закладено таке значення: організація змісту навчання у визначені часові інтервали із наданням доступу до ресурсів, ознайомлення з якими допомагає досягти поставлених цілей та запрограмованих результатів навчання [13].

Розроблення та впровадження MOOC курсів на платформі edX є світовою тенденцією, яка може об'єднати близько мільярда користувачів і використовується такими відомими закладами в світі як Масачусетський інститут технологій та Гарвардський університет. EdX – це найпопулярніша платформа, на якій створюють свої курси Coursera та Udacity. Головними компонентами MOOC курсів, створених на edX платформі є такі:

1. Інтерактивні відео лекції із субтитрами.
2. Навчальні ресурси (книги, доповіді, записи вебінарів), які можуть бути завантажені.
3. Онлайн тести різних типів.
4. Віртуальні лабораторії з інтерактивним інтерфейсом із можливістю перегляду, моделювання та симулювання.
5. Календар із розкладом.
6. Багатомовний інтерфейс.
7. Форум для обговорення різних питань та організації дискусії.
8. Вікі-проєкти для запровадження колаборативного навчання.
9. Звіти про діяльність в курсі та інші види аналітичних звітів.
10. Різні види систем оцінювання.

Одним із проєктів MOOC на вітчизняному інтернет ринку освітніх послуг, розробленим на платформі edX, є Prometheus (<http://prometheus.org.ua/>), який надає якісний освітній контент від відомих викладачів світу, а також світових та вітчизняних закладів освіти та інших неосвітніх організацій. Масштаби цього проєкту постійно збільшуються, чому сприяє низка карантинних обмежень, які були введені з початком пандемії Covid-19. Курси, що представлені на платформі, розподілено за категоріями, одна з яких є розробленою для підвищення кваліфікації вчителів, оскільки Prometheus є суб'єктом надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Однак, на самому сайті проєкту також зазначено, що ці курси можуть бути використані для організації змішаного навчання майбутніх спеціалістів. Так, у розділі «Підвищення кваліфікації» наявними є 12 курсів і лише один курс, який безпосередньо розрахований на вчителів початкової школи «Стартуємо до успішної школи» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:EWG+DS101+2020_T3/about). Метою курсу є запропонувати шляхи практичної реалізації нової Концепції «Нова українська школа» з фокусом на формування громадянської компетентності учнів та розбудови шкільного середовища нового покоління. На жаль, проєктом Prometheus на сьогодні не передбачено жодного курсу для вдосконалення методичних компетентностей учителів англійської мови в початковій школі.

Слід зазначити, що серед курсів, які є доступними на сайті проєкту Prometheus, представлено розділ «Англійська мова», на якому функціонують шість курсів для покращення рівня іншомовної підготовки. Учителі, які спеціалізуються на викладанні англійської мови в початковій школі, можуть обрати для себе курс «Англійська мова для медіаграмотності», який є перекладеною версією курсу «English for Media Literacy», що представлено у відкритому доступі на платформі Coursera. Цільовою аудиторією цього курсу є не лише вчителі, однак, він становить певну користь саме для них в умовах інформаційного перевантаження задля глибшого розуміння ролі медіа в житті суспільства та кожного громадянина, розвитку власної лексичної компетентності, а також ознайомлення з методами навчання медіаграмотнос-

ті, яка має бути інтегрована в навчальні предмети закладів загальної середньої освіти на різних стадіях навчання.

Усі курси, що функціонують на платформі Prometheus, розроблені за уніфікованою структурою. Слухачам пропонують ознайомитися з короткими відео лекціями, що тривають 5-7 хвилин від провідних викладачів України та світу, ознайомитися також із іншими ресурсами, що надані в курсі, обговорити проблемні питання з іншими користувачами на форумі, перевірити набуті знання під час виконання інтерактивних завдань (переважно в формі тестів). Після успішного проходження курсу та отримання 60% балів від загальної суми кожен користувач отримує сертифікат.

Ще одним популярним українським MOOC проектом є EdEra (<https://www.ed-era.com/>), який розробляється саме в освітніх цілях і дозволяє вносити інновації у традиційний освітній процес. Цей проект також класифікує курси за різними освітніми напрямками, а саме: шкільна освіта, професійна освіта, громадянська освіта, корпоративна освіта. Він надає широкі освітні можливості для вчителів та майбутніх учителів. Студія онлайн освіти EdEra є також суб'єктом підвищення кваліфікації вчителів та надає сертифікати в разі успішного проходження курсу. Проаналізуємо більш детально курси, якими можуть користуватися майбутні вчителі початкової школи, для розвитку фахової та методичної компетентності. Із запровадженням Концепції «Нова українська школа» було розроблено *онлайн курс для вчителів початкової школи* (<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about>), який фокусується на ознайомленні вчителів із методиками компетентнісного навчання, основами інклюзивної освіти та нейропсихологічними особливостями дітей, що є причиною виникнення труднощів у навчанні. Значну увагу також приділено запровадженню інтегрованого навчання для глибшого розуміння інтеграції знань і навичок із різних навчальних предметів та критичного розуміння їхньої взаємодії.

У сучасних карантинних умовах, коли вчителі зіткнулися з новими викликами щодо організації та здійснення дистанційного та змішаного навчання, про що свідчать результати опитування «Потреби вчителів у підвищенні фахового рівня з питань використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину», проведеного Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання, зокрема респонденти зазначили, що значну кількість часу (від 2 до 6 годин на день) вони витрачають на самоосвіту щодо пошуку та ознайомлення з цифровими засобами організації дистанційного навчання учнів. Слід підкреслити, що більшість опитаних респондентів склали саме вчителі початкової школи [7]. Студія онлайн освіти EdEra швидко зреагувала на зміни, що відбуваються в суспільстві та в системі освіти через пандемію Covid-19, та запровадили два нових курси «*Бери й роби. Змішане та дистанційне навчання*», «*Про дистанційний та змішаний формати навчання*». Ці курси ознайомлюють учителів та майбутніх учителів із інноваційними підходами та методами щодо організації дистанційного та змішаного навчання, новими онлайн сервісами, із основами гейміфікації освітнього процесу, а також інструментами контролю та оцінювання.

Колектив українських науковців (Н. Морзе, О. Буйницька, Л. Варченко-Троценко), вивчаючи проблему створення сучасного електронного курсу в системі Moodle, також звернулися до розгляду осо-

бливостей MOOC курсів. Вони говорять, що MOOC є адаптаційною моделлю дистанційних курсів навчальних дисциплін закладів вищої освіти, однак MOOC курси є більш привабливими для студентів з кількох причин: поглиблення знань із предметів, що вивчаються, доступність та зручність, отримання соціального досвіду, прогрес у навчанні та задоволення від нього, інноваційний характер такого онлайн навчання [4, с.45].

Л. Панченко здійснила фасетну класифікацію відкритих масових онлайн курсів, докладно зупинившись на проекті Coursera, який є популярною платформою MOOC курсів і пропонує низку курсів, присвячених освітній галузі [5]. Аналіз платформ з онлайн курсами в Україні довів, що ці курси є здебільшого орієнтованими на адаптацію до суспільних тенденцій розвитку глобального суспільства та тих викликів, із якими зустрічається людство. Проте, наявні курси дещо опосередковано стосуються вдосконалення фахової компетентності вчителя. Предметом наших наукових пошуків є аналіз наявних дистанційних курсів, націлених на підвищення рівня сформованості фахової та методичної компетентності майбутнього вчителя англійської мови початкової школи. Вибір предмету дослідження зумовлений глобалізаційними та інтеграційними процесами в сучасному суспільстві та реформою початкової освіти, що вимагає пошуку нових підходів до підготовки майбутніх учителів англійської мови початкової школи.

Серед широкого спектру проектів, платформ, провайдерів, що розробляють онлайн курси, представлені глобальній світовій спільноті, провідне місце посідає проєкт Coursera. На платформі сьогодні доступним для користувачів є 91 курс, що спеціалізуються на розвитку професійної компетентності вчителів різних спеціальностей та близько 50 курсів, розрахованих на вдосконалення професійної підготовки вчителів англійської мови на різних ступенях навчання (від початкової школи до освіти дорослих).

У таблиці 1 наведено курси освітньої галузі проєкту Coursera, які можуть бути використані майбутніми учителями англійської мови початкової школи для підвищення рівня їхньої фахової компетентності.

Говорячи безпосередньо про вдосконалення професійної компетентності вчителя, охарактеризовані вище курси проєкту Coursera, мають такі особливості:

- формування умінь та навичок учителів у роботі нової системи вправ та виборі ефективних прийомів діяльності шляхом використання відео модулів, форумів, тестів та опитувань;
- набуття досвіду в виконанні нових ролей в освітньому середовищі (підтримка студентів в соціальних мережах, проведення експертного оцінювання тощо);
- формування активної позиції вчителів щодо питань, пов'язаних із професійною діяльністю, через залучення їх до участі в професійних спільнотах соціальних мереж та форумах обговорення на платформі Coursera.

Отже аналіз курсів, до яких можуть долучитися майбутні вчителі англійської мови в початковій школі в межах проєкту Coursera, дозволяє стверджувати, що їхня кількість є досить обмеженою. Слід також зазначити, що цей проєкт поступово стає комерціалізованим і лише деякі курси надають можливість брати в них участь у якості слухача без отримання сертифікату. Проте, не зважаючи на цю тенденцію, MOOC курси на платформі Coursera мають значний потенціал для формування цифрової компетентності

Таблиця 1.

Відкриті онлайн курси проєкту Coursera для вчителів англійської мови початкової школи

№ з/п	Назва курсу	Зміст курсу	Тривалість курсу	Посилання на курс
1.	ICT in Primary Education: Transforming children's learning across the curriculum (ІКТ в початковій освіті: трансформація освітніх програм навчання молодших школярів)	Метою курсу є доведення доцільності та презентація способів інтегрування ІКТ в початкову освіту. Навчання відбувається через аналіз досвіду запровадження ІКТ в школах різних країн світу.	6 тижнів (30 годин)	https://www.coursera.org/learn/ict-primary-education#syllabus
2.	Blended Language Learning: Design and Practice for Teachers (Змішане навчання мови: розробка і практика для вчителів)	Курс створено для вчителів іноземних мов, які мають за мету навчитися розробляти змішані мовні курси та працювати в них.	4 тижні (21 година)	https://www.coursera.org/learn/blended-language-learning-design-practice-for-teachers
3.	ELL Success in the Content Classroom: Teacher Toolbox Series (Успіх у вивченні англійської мови в змістовому класі: інструментарій для вчителів)	Цикл із чотирьох курсів розрахований на опанування вчителями вмінь ефективного планування уроків, оцінювання та створення комфортного навчального середовища для учнів.	16 тижнів (55 годин)	https://www.coursera.org/specializations/ell-teaching
4.	Teach English Now! Second Language Reading, Writing, and Grammar (Навчай англійській зараз! Навчання читання, письма і граматики другої іноземної мови)	Метою курсу є розвиток методичної компетентності вчителів англійської мови, зокрема ознайомлення із сучасними методами та прийомами навчання читання та письма, а також інтегрування в навчання цих видів мовленнєвої діяльності навчання граматики.	4 тижні (15 годин)	https://www.coursera.org/learn/tesol-writing
5.	Teach English Now! Second Language Listening, Speaking, and Pronunciation (Навчай англійській зараз! Навчання аудіювання, говоріння і вимови другої іноземної мови)	Метою курсу є ознайомлення вчителів англійської мови з можливими труднощами навчання аудіювання та говоріння та можливими шляхами їх подолання. Курс також розкриває низку прийомів включення вправ на формування фонологічної компетентності учнів у навчання говоріння та аудіювання.	4 тижні (14 годин)	https://www.coursera.org/learn/tesol-speaking

майбутніх учителів, комунікативних та колаборативних умінь за допомогою цифрових технологій, удосконалення деяких аспектів фахової та методичної компетентності. Ми погоджуємося із точкою зору Л.Панченко, яка говорить про необхідність комбінування участі студентів у відкритих масових онлайн курсах та в структурованих курсах на LMS платформах під час навчання в закладах вищої педагогічної освіти, що також не суперечить дослідженню О.Марченка, який доводить, що Moodle курси на LMS платформі є більш пристосованими для організації освітнього процесу в ЗВО [5; 12].

Висновки. Отже, урахувавши аналіз науково-педагогічних джерел, аналіз змісту та структури масових відкритих онлайн курсів на різних електронних платформах, а також власний досвід запровадження MOOC курсів у професійну підготовку майбутніх учителів англійської мови початкової школи, ми можемо висловити, що курси такого типу надають широке коло можливостей щодо вдосконалення методичної, цифрової, та іншомовної комунікативної

компетентностей, оволодіння вміннями навчатися впродовж життя. Для досягнення найвищих результатів щодо опанування професійно значущими компетентностями доцільно поєднувати їх із вивченням навчальних дисциплін у межах дистанційних курсів на LMS платформах, що розробляються викладачами закладу вищої освіти, під час дистанційного (онлайн) навчання або використовувати їх як блок самостійної роботи під час офлайн навчання. Перевагами використання MOOC курсів як сучасної тенденції в сфері надання онлайн послуг є доступність, відкритість, широке залучення цифрових технологій, вузька змістова орієнтація на потреби цільової аудиторії, створення національної та міжнародної професійної спільноти.

Перспективами подальших досліджень є проведення емпіричного дослідження щодо запровадження MOOC курсів в контексті формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи та експериментальна перевірка його ефективності.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 03.04.2021)
2. Кузьменко Г., Хорольський О. Масові відкриті онлайн курси у контексті трансформації вищої освіти України. *Педагогічні науки*. 2015. № 63. С. 56–61.
3. Лучкевич В. Інноваційні технології у професійному розвитку викладачів французької мови в Україні. *Молодий вчений*. 2020. № 3.2 (79.2). С. 53–56.
4. Морзе Н.В., Буїницька О.П., Варченко-Троценко Л.О. Створення сучасного електронного курсу в системі MOODLE:

- навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О. А., 2016. 232 с.
5. Панченко Л. Масові он-лайн відкриті курси для розвитку педагога Нової української школи. *Тематичний випуск журналу «Методист»*. 2018. № 2 (74). С. 59–63.
 6. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: http://search.ligazakon.ua/_doc2.nsf/link1/KP190800.html (дата звернення: 03.04.2021)
 7. Результати онлайн опитування «Потреби учителів у підвищенні фахового рівня з питань використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину»: аналітичні матеріали. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2020. 25 с.
 8. Рябова З. В., Сльникова Г. В. Професійне зростання педагогів в умовах цифрової освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Випуск 80 (6). С.369–385. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.4202>
 9. Смолюк А. І. Професійний саморозвиток майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / НПУ імені М.П. Драгоманова. Київ, 2018. 240 с.
 10. Arnis S. *Coursera Online Course: A Platform for English Teachers' Meaningful and Vibrant Professional Development*. *Teflin Journal*. 2015. Vol 26(2). Pp. 228–246. DOI: <http://dx.doi.org/10.15639/teflinjournal.v26i2/228-246>
 11. Jonatan C.-M., Marco K., Karel K., Yves P. Who is taking MOOCs for teachers' professional development on the use of ICT? *A cross-sectional study from Spain, Technology, Pedagogy and Education*. 2018. Volume 27 (5). Pp.607–624.
 12. Marchenko O. Functional comparison of open edX and Moodle platforms. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2015. Вип.1. С.171–178.
 13. McAuley A., Stewart B., Siemens G., Cormier D. Massive open online courses: Digital ways of knowing and learning. The MOOC model for digital practice, 2010. URL: http://www.elearnspace.org/Articles/MOOC_Final.pdf

References

1. Law of Ukraine «On Education», №2657-VIII, 2661 – VIII. (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. [in Ukrainian].
2. Kuzmenko, H. & Khorolskyi, O. (2015). Masovi vidkryti onlain kursy u konteksti transformatsii vyshchoi osvity Ukrainy [Massive online courses in the context of the higher education transformation in Ukraine]. *Pedagogical Sciences*, 63, 56–61. [in Ukrainian].
3. Luchkevych, V. (2020). Innovatsiini tekhnologii u profesiinomu rozvytku vykladachiv frantsuzkoi movy v Ukraini [Innovative technologies in the professional development of French language teachers in Ukraine]. *Young scientist*, 3.2(79.2), 53–56. [in Ukrainian].
4. Morze, N. V., Buynytska, O. P., & Varchenko-Trotsenko, L. O. (2016). *Stvoremya suchasnoho elektronnoho kursu v systemi MOODLE: navchalnyi posibnyk* [Creation of a modern electronic course in the MOODLE system: textbook]. Buynytskyy. [in Ukrainian].
5. Panchenko, L. (2018). Masovi on-lain vidkryti kursy dlia rozvytku pedahoha Novoi ukrainskoi shkoly [Mass online open courses for teacher development of the New Ukrainian School]. *Thematic issue of the journal «Methodist»*, 2 (74), 59–63. [in Ukrainian].
6. Procedure for professional development of pedagogical and scientific-pedagogical workers: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 21, 2019 №800. URL: http://search.ligazakon.ua/_doc2.nsf/link1/KP190800.html [in Ukrainian].
7. The results of the online survey «Teachers' needs to improve the professional level of the use of digital tools and ICT in quarantine»: analytical materials. (2020). Institute of Information Technologies and Teaching Aids of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/download/50/79/> [in Ukrainian].
8. Riabova, Z. V., & Yelnikova, H. V. (2020). Profesiine zrostantia pedahohiv v umovakh tsyfrovoy osvity [Professional growth of teachers in the conditions of digital education]. *Information technologies and learning tools*, 80(6), 369–385. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.4202> [in Ukrainian].
9. Smoliuk, A. I. (2018). Profesiinyi samorozvytok maibutnix uchyteliv pochatkovoї shkoly v osvithomu seredovyshchi pedahohichnoho koledzhu [Professional self-development of future primary school teachers in the educational environment of the pedagogical college] [Unpublished Candidate dissertation]. National Pedagogical Dragomanov University. [in Ukrainian].
10. Arnis, S. (2015). *Coursera Online Course: A Platform for English Teachers' Meaningful and Vibrant Professional Development*. *Teflin Journal*, 26(2), 228–246. DOI: <http://dx.doi.org/10.15639/teflinjournal.v26i2/228-246>
11. Jonatan, C.-M., Marco, K., Karel, K., & Yves, P. (2018). Who is taking MOOCs for teachers' professional development on the use of ICT? *A cross-sectional study from Spain, Technology, Pedagogy and Education*, 27(5), 607–624. DOI: 10.1080/1475939X.2018.1528997
12. Marchenko O. (2015). Functional comparison of open edX and Moodle platforms. *Open educational e-environment of modern university*, 1, 171–178.
13. McAuley, A., Stewart, B., Siemens, G., & Cormier, D. (2010). Massive open online courses: Digital ways of knowing and learning. The MOOC model for digital practice. URL: http://www.elearnspace.org/Articles/MOOC_Final.pdf

Стаття надійшла до редакції 14.04.2021 р.

Стаття прийнята до друку 19.04.2021 р.

Beskorsa Olena

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Primary Education Theory and Practice
Donbas State Pedagogical University, Sloviansk, Ukraine

MOOC: PLATFORMS OF PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS OF ENGLISH

Abstract. The processes of digital transformation of all the spheres of life activities in the modern society and implementation of emergency distance learning in the conditions of the Covid-19 pandemic cause new challenges in future teachers' professional training. One of them is to develop skills to learn life long and conduct effective professional self-development. The purpose of the paper is to theoretically analyse the content and the structure of mass open online courses that can be used in the professional training of future primary school teachers of English, which contribute to developing their digital and methodological competences. For achieving the purpose set, we use

a number of theoretical research methods (analysis, synthesis, comparison, generalisation, etc.). Based on the analysis of MOOC platforms, which are available at the national and international Internet market of educational services, it is found out that Coursera, Prometheus, EdEra are the most popular among educators. It is highlighted that all the courses, developed on MOOC platforms, have the similar structure that include such components: interactive video lectures, learning resources, online tests, forum for discussing different questions. It is noted that MOOC courses are getting commercialised and only some of them give an opportunity to participate in them as listeners without getting certificates. However, MOOC courses have a great potential for developing future teachers' digital competence, communicative and collaborative skills by using information and communication technologies, improving some aspects of professional and methodological competence. It is proved that an optimal way of implementing MOOC courses in professional training of future primary school teachers' professional training is to combine them with traditional distance learning within university LMS courses or with traditional methods and forms of offline learning.

Key words: self-development; professional training; future primary school teacher of English; electronic platform; mass open online courses.